

Lezingen: 1 Koningen 17: 17-24 ; Lucas 7: 10-17

Beste IJburgers, hier bij elkaar in Naam van God,

Twee verhalen hoorden we over dood en leven, waarbij het leven het wint. Vreemde, ongeloofwaardige verhalen: doden om ons heen worden toch niet levend?! Niemand keert terug uit de dood, dat weet een kind!. Hoe tekenend is het verkeersbordje dat aan het begin van de weg langs de Amstel, richting begraafplaats Zorgvlied, staat: *doodlopende weg...* En er komen alleen maar meer doden bij.

In Israel, in Afghanistan, bij een mijnramp, door een busongeluk, in ziekenhuisbedden en verpleeghuizen, zomaar op straat...

De dood van een geliefde brengt altijd onbeschrijflijk verdriet mee. Roept vragen op, waar niemand een antwoord op heeft. Wekt vertwijfeling, schuldgevoelens, woede soms. De dood gooit deuren dicht, sluit wegen definitief af. Doodlopende weg. Ook voor de achterblijvers.

Vanmorgen klinkt de luide weeklacht ook in het dubbelverhaal van die twee diepverdrietige vrouwen. Ze vertonen veel overeenkomsten. Dat kan geen toeval zijn: Lucas heeft zijn verhaal over Jezus, ongetwijfeld gecomponeerd naar het model uit Koningen over de profeet Elia: twee weduwen die elk haar enige zoon verliezen. Twee weduwen die elk haar zoon weer terugkrijgen uit handen van een man Gods. En beide vertellingen sluiten af met lofprijzingen en geloofsuitroepen: dit is een mens van Godswege. Hier klinkt echt het woord van God! God heeft zich bekommerd om zijn volk!

Lucas wil kennelijk iets met zijn verhaal. Kunnen we daar bij komen? Of blijven we steken in: zoiets kan toch nooit?! Lucas vertelt zijn lezers door middel van voorbeelden, dat de profetie zich vervult: zoals Elia deed met die jongen in Serafeth, zo deed Jezus in Nain: Doden worden opgewekt, aan armen wordt het goede nieuws bekendgemaakt. Nu breekt er dus een

nieuwe tijd aan: de messiaanse heerschappij. Waarin de regels van God gelden

De weduwe uit Nain heeft een immens verdriet: niet alleen verloor ze eerst haar man, nu is ze ook haar zoon nog kwijt. Wie is er nu nog over om de naam van haar man voort te zetten? En wie zal haar onderhouden? Haar enige zoon, de laatste persoon die ze haar liefde kon geven en van wie ze liefde kon ontvangen, is er niet meer. En daarmee is ook haar toekomstperspectief volkomen aan gruzelementen gevallen. Wie zal er nu voor haar zorgen? Je kunt je trouwens afvragen of die zoon los van zijn moeder ook een eigen bestaan had. Of leefde hij alleen maar als de belichaming van de toekomst van zijn moeder?

Voor de weduwe gold: geen zoon: geen brood op de plank. Ze is nu overgeleverd aan de liefdadigheid van de gemeenschap om haar heen. Nou ja, meer dan liefdadigheid.. Eigenlijk is het een bijbelse plicht, een kenmerk van een gelovige gemeenschap: dat het een sociale gemeenschap is, waar er goed en vanzelfsprekend gezorgd wordt voor wees en weduwe, zeg maar codenamen voor mensen onder en naast de maatschappij, wisselend in elk tijdperk. De dood van de zoon van iemand uit de gemeenschap is een testcase voor de gemeenschap: brengen we echt in praktijk wat we met de mond belijden? Natuurlijk onderschrijf ik niet de visie dat God ervoor zou zorgen dat mensen sterven omdat hij mensen op de proef zou willen stellen. Zoiets denkt die weduwe uit Serafet, die legt zelfs een verband tussen haar slechtheid en de dood van haar kind als Goddelijke straf daarvoor. Zelfs Elia roept zoiets tegen God: waarom doodt u nou juist de zoon van deze weduwe?! Tegen zo'n godsbeeld blijf ik mij verzetten. Daar heb ik gelukkig goede papieren voor. De hele bijbel door klinkt juist de oproep aan de mens om te *leven!* Daartoe zijn wij hier: om te leven met en voor elkaar. Dus ook, of misschien wel *juist* met die mensen die er normaal gesproken niet bij horen. Want niet succesvol, economisch oninteressant, niet rendabel of kek. Hoe je het ook wendt of keert, en aan stemadviezen doe ik niet,

maar als we straks stemmen op 9 juni zou je als graadmeter voor je stem kunnen nemen welke samenleving de verschillende partijen nastreven en hoe er in de praktijk zal worden omgegaan met buitenstaanders: de wezen, de weduwen en de vreemdelingen in ons midden (die derde groep hoort onlosmakelijk in die overbekende bijbelse trits). Je kunt ze zelf wel vertalen naar groepen in onze eigen samenleving.

Waar een mens sterft, wordt een appel gedaan op de menselijkheid van degenen die om de achterblijvers heen staan. Zo kan de dood van iemand onbedoeld ook hele mooie, solidaire kanten van mensen naar boven halen. Ik denk dat jullie daar ook wel voorbeelden van weten.

Bij die weduwe in Nain zit dat trouwens wel goed, zo te lezen: een grote groep mensen loopt met haar mee, naar buiten de poort om haar zoon te gaan begraven.

En met minstens zo'n grote groep komt Jezus juist de stad binnen. Je ziet het haast voor je. In die poort treffen ze elkaar. De bewegende stoet van de dood en de bewegende optocht voor het leven. Dat Jezus juist door de weduwe wordt ontroerd tot in het diepst van zijn ziel, toont iets van wat Lucas ons over God wil beschrijven: God is een God die geroerd wordt door verdriet, door menselijk leed. Juist omdat hij een God is van het leven! Treffend beschrijft Lucas dat Jezus de beweging van de dood op die doodlopende weg stillegt. Doordat hij de baar waarop de jongen ligt, aanraakt. Hier raken hemel en aarde elkaar! Willens en wetens doorbreekt Jezus hier de religieuze regel dat niemand, behalve de allernaast verwanten, een dode mag aanraken. De dood maakt nl onrein. Jezus laat zich verontreinigen door de dood. Maar niet om daarin mee te gaan. Juist niet. We horen hem zeggen: weeklaag niet! Stop met huilen! Natuurlijk is dit niet een oproep aan mensen die in de rouw zijn om onmiddellijk hun verdriet te vergeten, hun emoties weg te stoppen of te bedwingen. Hier klinkt geen verbod op rouwen. Jezus voegt namelijk de daad bij zijn woord: je *hoeft* niet meer te huilen, want, jongen, sta op!

Over die jongen weten we ongeveer niks. behalve dat hij de toekomst van zijn moeder op zijn schouders torst. Dat kan zwaar zijn. Als je weet dat het welzijn van je vader, van je moeder van jou lijkt af te hangen. Jongen, ik zeg je: sta op!

Steeds meer kom ik erachter dat dit zinnetje, dit gebod een van mijn favorieten is geworden, de bijbel door. Waar dat zinnetje wordt uitgesproken, komen mensen namelijk in beweging. Hier bij die jongen natuurlijk tamelijk letterlijk, maar bij alle bijbelse verhalen waar dit klinkt, hoor je de oproep om niet bij de pakken neer te blijven zitten. Om moed te verzamelen, nieuwe wegen te zoeken, onorthodoxe misschien. Hoe moeilijk je het ook hebt, hoezeer je leven lijkt te zijn vastgelopen, doodgelopen.

Er staan maar een paar van deze opwekkingsverhalen in de bijbel. Ze zijn geen schering en inslag. Opgetekend als schaarse wondertekens, kleine signaaltjes van waar het God om gaat: dat de mens leeft!

Als je je herkent in die vrouw die man en zoon verliest en dus geen enkel sprankje licht meer kan ontwaren, kun je jaloers zijn op haar. Omdat haar kind wel aan haar wordt teruggegeven. Toch is denk ik niet de essentie van het verhaal: als je hoop, als je geloof groot genoeg is, kan ook jou dit wonder overkomen. Maar wel: midden in de ellende is er iemand die je aanraakt. Die zich aan jouw verdriet verbindt. Die zich er niet bij neerlegt dat ook jouw weg doodloopt. Die wil dat je weer gaat leven. Nieuwe wegen vindt. Hoe moeilijk ook. En het is tegelijk een oproep aan ieder van ons: vorm een gemeenschap voor de mensen die dat nodig hebben. In je familie, je buurt hier op IJburg, je stad, je land. Leg je niet neer bij situaties waardoor mensen geen kans krijgen om op te staan. Wees vangnet en geef ruimte tegelijk. In ons eentje redden we het niet. Jij maakt deel uit van de stoet van het leven

Een kernachtige samenvatting van dit alles vond ik op internet en daarmee besluit ik ook:

Als hij de stad wil binnengaan,
dan zet de dood hem stil.
Hij wordt geraakt door haar die lijdt,
door al die mensen, mét haar op haar tocht.
Het komt dichtbij, de dood, de dode.
Nu raakt hijzelf dat aan
wat onaantastbaar lijkt,
een lijk, de baar, onrein, in strijd met leven.
Zijn leven strijdt met dood.
Is hier niet een profeet, het woord van God?
God, help me raken aan wat moeite kost, wat lijdt.

Amen